

Beslissing van de Raad voor de Journalistiek

over de klacht van

L.D.

tegen

HLN.be

Met een mail van 3 juni 2021 dienen juridisch adviseurs Loïc Delanghe en Karel Holst een klacht in namens hun cliënt, de heer L.D., tegen HLN.be. Aanleiding is de beslissing van de redactie van 11 maart 2021, herbevestigd op 6 april 2021, om niet in te gaan op een verzoek in verband met het recht op vergetelheid. Redactievertegenwoordiger Edwin Ceulebroeck van DPG Media antwoordt met een brief van 15 juli 2021.

Een rapporteringscommissie van de Raad voor de Journalistiek heeft via videoconferentie een hoorzitting gehouden op 28 september 2021. Meester Alen Cilic woonde de hoorzitting bij namens L.D. Voor HLN.be was Edwin Ceulebroeck aanwezig.

DE FEITEN

Klager vroeg in 2021 aan HLN.be om vier artikels uit 2018 offline te halen of te anonimiseren en zijn foto te verwijderen. De bedrijfsjurist liet weten dat DPG Media niet inging op die vraag. De artikels verschenen op 5, 7, 8 en 12 september 2018 onder de titels (1) *Spraakmakende reportage toont dubbele gelaat van 'Schild & Vrienden': rechtse jongerenbeweging heeft geheime, racistische agenda*, (2) *Vertrouwing van Van Langenhove neemt zetel over*, (3) *Schild en Vrienden blijft in raad UGent*, (4) *[Naam en voornaam], lid van Schild & Vrienden en opvolger van Dries Van Langenhove in raad van bestuur UGent, neemt mandaat niet op*. De artikels verwijzen naar de VRT Pano-reportage over Schild & Vrienden waarin klager in beeld kwam.

Het eerste artikel gaat over de organisatie Schild & Vrienden, de andere drie over klager, die wordt omschreven als prominent lid van Schild & Vrienden en vertrouwing van Dries Van Langenhove. Hij zou Van Langenhove opvolgen in de raad van bestuur van de UGent nadat die zijn zetel kwijtraakte, maar nam zijn mandaat niet op.

In zijn verzoek aan HLN.be beroept klager zich op het recht op vergetelheid. Hij vraagt om de artikels te verwijderen of te anonimiseren, waarbij hij het ook heeft over inbreuken op de beroepsethiek in de artikels zelf.

DE STANDPUNTEN VAN PARTIJEN

KLAGER zegt dat HLN.be onterecht niet is ingegaan op zijn verzoek tot anonimisering. In 2018 hadden de artikels mogelijk actualiteitswaarde, maar drie jaar later niet meer. Verder zegt hij dat de artikels zelf inbreuken op de beroepsethiek bevatten.

Klager spreekt tegen dat de klacht te laat is ingediend en onontvankelijk zou zijn, zoals HLN.be aanvoert. Hij heeft op 11 maart 2021 een negatief antwoord ontvangen van DPG Media, waarna hij opnieuw contact heeft genomen om nogmaals te checken en niet het

verwijt te krijgen dat niet al het mogelijke was gedaan om de zaak in der minne te regelen. Daarop kwam opnieuw een negatief antwoord en vervolgens heeft hij binnen de twee maanden een klacht ingediend.

In essentie gaat de klacht erover dat HLN.be geen rekening houdt met het feit dat de situatie die gold in 2018 drie jaar later voorbij is. De berichtgeving over het mandaat van klager in de raad van bestuur van de UGent was in 2018 mogelijk van maatschappelijk belang, maar is dat vandaag niet meer. Klager probeert zijn leven verder uit te bouwen, maar ondervindt schade doordat de artikels nog steeds online staan. Hij ontving haatberichten, liep professionele opportuniteiten mis en wordt nog steeds in verband gebracht met de strafzaak tegen Dries Van Langenhove en andere leden van Schild & Vrienden.

Anonimisering verandert de authenticiteit en de inhoud van de artikels niet. Het is de kleinste mogelijke ingreep die men kan doen. Klager vraagt niet om de artikels te verwijderen of inhoudelijk te herschrijven. Anonimisering maakt het enkel moeilijker om de artikels via een bepaalde zoekterm te vinden en is toereikend om de belangen van klager te vrijwaren.

Dat is een afweging die ook het Europees Hof voor de Rechten van de Mens maakt in een recent arrest van 22 juni 2021 (Hurbain t. België). Dat arrest gaat bovendien over een veroordeelde, terwijl klager niet eens in verdenking is gesteld. Het EHRM erkent de authenticiteit van persarchieven, maar stelt dat de rechten om archieven aan te houden moeten worden afgewogen tegen het recht op privéleven en het recht op vergetelheid. Het biedt geen meerwaarde aan het maatschappelijk debat om de naam van klager nog voluit weer te geven. In 2018 was dat mogelijk van belang, nu niet meer.

Ook de houding die de persoon zelf heeft aangenomen ten aanzien van de pers is van belang voor het EHRM. Wie zelf de pers opzoekt, kan drie jaar later niet zeggen dat hij uit de media wil verdwijnen. Maar klager heeft dat niet gedaan. Hij heeft van alles en iedereen afstand genomen en de pers niet meer opgezocht. Hij heeft de rector van de UGent aangeschreven om te melden dat hij afzag van zijn mandaat in de raad van bestuur vanwege de polemiek die was ontstaan en heeft daarbij afstand genomen van de personen tegenover wie dat nodig was.

Verder is voor het EHRM de vraag belangrijk of de betrokkene een publiek figuur is. Klager is dat niet. Hij oefent geen publieke functie uit en is niet zinnens om dat te doen.

Ook de link tussen klager en Schild & Vrienden is weggefallen en niet meer relevant. In het gerechtelijk onderzoek naar Schild & Vrienden is klager immers buiten verdenking gesteld, terwijl andere leden wel werden doorverwezen.

Naast de weigering van HLN.be om in te gaan op zijn verzoek tot vergetelheid, heeft klager ook inhoudelijke bezwaren tegen de artikels, al zijn deze bezwaren ondergeschikt. Uit een arrest van het Hof van Cassatie blijkt immers dat het recht op vergetelheid ook geldt als de berichtgeving correct en op wettige wijze is gebeurd.

Klager wordt afgeschilderd als prominent lid van Schild & Vrienden en vertrouweling van Dries Van Langenhove, maar dat klopt niet. De artikels maken geen onderscheid tussen feiten en beweringen. Als klager 'de rechterhand' was, zou hij ook vervolgd geweest zijn.

De artikels uiten ongegronde verdachtmakingen en beschuldigingen. De betrokkenheid van klager bij Schild & Vrienden was veel beperkter dan wat in de artikels wordt beschreven. Het

beeld waarin klager net als Hitler poseerde voor de Eiffeltoren met als tekst: ‘Poseren voor de Eiffeltoren, who did it best?’ was een meme. Het was satire, waarvan klager nu inziet dat het een misplaatste grap was. De foto was bovendien een privéportret.

Klager heeft vóór publicatie geen kans op wederhoor gekregen, terwijl hij door de artikels in diskrediet wordt gebracht. Daardoor kreeg hij ook niet de kans om de Hitler-meme te kaderen.

HLN.be vermeldt niet dat klager buiten verdenking werd gesteld in het onderzoek naar Schild & Vrienden, terwijl hij wordt genoemd in artikels die gewag maken van misdrijven.

HLN.BE zegt dat de klacht onontvankelijk en ongegrond is.

Een klacht moet uiterlijk twee maanden na publicatie of na de betwiste handelwijze worden ingediend. In dit geval gaat het over de weigering van de redactie om een artikel te wijzigen, te anonimiseren of offline te halen. Voor de inhoudelijke aspecten die daar los van staan, is de klacht onontvankelijk. Het kan immers niet de bedoeling zijn om de ontvankelijkheidsvereiste van twee maanden te omzeilen door op gelijk welk moment een vraag tot anonimisering of verwijdering in te dienen, om op die manier te klagen over mogelijke inhoudelijke gebreken.

Daarnaast beantwoordde DPG Media de vraag tot anonimisering op 11 maart 2021 en werd de klacht bij de Raad ingediend op 3 juni 2021, waarmee de termijn van twee maanden overschreden werd, waardoor ook dit onderdeel van de klacht onontvankelijk is.

Indien de klacht toch ontvankelijk zou zijn met betrekking tot de vraag tot verwijdering of anonimisering van de artikels, benadrukt HLN.be het belang van volledige en betrouwbare nieuwsarchieven, zoals omschreven in de richtlijn van de Code over digitale archieven en hergebruik van archiefinformatie.

Daarnaast stelde het EHRM al meermaals dat de vrijheid van meningsuiting niet enkel geldt voor nieuwsverslaggeving over actualiteiten, maar dat ook online nieuwsarchieven onder de bescherming van artikel 10 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens vallen. Het recht op vergetelheid is niet absoluut, maar moet afgewogen worden tegenover het recht op informatie en het maatschappelijk belang van het archief. Het verzoek van klager komt neer op een beperking van dat recht.

In de nasleep van de VRT Pano-reportage over het gedachtegoed, de activiteiten en de leden van Schild & Vrienden hebben de artikels een gewichtig maatschappelijk belang. Gezien dat belang en de onweerlegbare betrokkenheid van klager bij Schild & Vrienden moeten de artikels niet verwijderd of geanonimiseerd worden. Minstens tot op het ogenblik waarop de Pano-reportage werd uitgezonden was klager een prominent lid van Schild & Vrienden. Hij was een van de tien moderatoren van de Facebookgroep en had de rang van strijder, wat een elitegroep is binnen de organisatie. Hij gaf Pano ook toestemming om herkenbaar in beeld te komen. Daarnaast stelde hij zich als opvolger van Dries Van Langenhove kandidaat voor een mandaat in de raad van bestuur van de UGent. Bijgevolg was identificatie verantwoord en geoorloofd. Overigens behoort het tot de journalistieke vrijheid om te beslissen welke details en persoonsgegevens een journalist in een artikel opneemt met het oog op de volledigheid en geloofwaardigheid ervan.

Wat de vraag tot anonimisering betreft, gaan de artikels bovendien over feiten in een recent verleden die op een correcte manier verwerkt zijn.

Klager heeft nooit openlijk afstand gedaan van het gedachtegoed van Schild & Vrienden. Op geen enkel moment en in geen enkel medium is een spoor te bekennen van enige terughoudendheid of twijfel bij klager over dat gedachtegoed. Dat zijn reputatie een deuk heeft gekregen is niet de verantwoordelijkheid van HLN.be, maar van klager zelf.

Indien de Raad de klacht ontvankelijk zou achten met betrekking tot de vermeende journalistieke inbreuken in de artikels, wijst HLN.be erop dat de artikels geen ongegronde verdachtmakingen bevatten. De omschrijving van klager als vertrouweling of rechterhand van Dries van Langenhove is een vaststelling, geen verdachtmaking. Het betekent ook niet dat er onvoldoende onderscheid zou zijn gemaakt tussen feiten en meningen.

Het is te gemakkelijk om het beeld van Hitler en klager voor de Eiffeltoren als grap of satire te omschrijven. De foto werd gepost op een gesloten sociaal mediakanaal dat bulkt van de racistische, seksistische en choquerende berichten en memes.

Als de publicatie van deze ‘Hitler-meme’ al als een ernstige beschuldiging zou kunnen worden beschouwd, was wederhoor niet aan de orde. De meme werd voor het eerst getoond in de Pano-reportage en de plicht tot wederhoor rust enkel op de journalist die ernstige beschuldigingen uitbrengt, niet op degene die deze herneemt.

HLN.be schreef in geen enkel artikel dat klager betrokken zou zijn geweest bij het gerechtelijk onderzoek tegen Schild & Vrienden. Het was dan ook niet nodig om plots wel te vermelden dat hij buiten verdenking werd gesteld.

BESLISSING

Ontvankelijkheid

De Raad spreekt zich niet uit over de klacht van 3 juni 2021 met betrekking tot de inhoud van de artikels die dateren van 2018. Wat dit betreft is de klacht laattijdig ingediend en onontvankelijk.

De klacht is wel ontvankelijk wat betreft het negatieve antwoord van HLN.be op het verzoek van klager om de artikels te anonimiseren.

Gegrontheid

De Raad is van oordeel dat de rechten en belangen die klager inroept om de artikels te laten anonimiseren niet opwegen tegen het maatschappelijk belang van een zo volledig mogelijk archief en van het recht op informatie, waarvan sprake is in de richtlijn bij artikel 22 van de Code. Overigens gaan de artikels over recente feiten en is het dossier rond Schild & Vrienden nog steeds actueel. Klager is weliswaar niet in verdenking gesteld in dit dossier, maar hij verleende wel zijn toestemming om mee te werken aan de Pano-reportage die de hele zaak onder de aandacht bracht.

Om die redenen is de Raad voor de Journalistiek van oordeel:

De klacht is deels ontvankelijk maar ongegrond.

Brussel, 14 oktober 2021